

Littérature hébraïque et générale

Pour *olim hadachim*
en écoles religieuses

Instructions au candidat

- א. Durée de l'examen : une heure et demie.
- ב. Structure du questionnaire et barème de notation :
Ce questionnaire comporte deux parties.
Première partie — Conte des Sages et nouvelle
 (2×30) — 60 points
Deuxième partie — Poésie (poésie médiévale, poésie
hébraïque moderne)
 (2×20) — 40 points
Total — 100 points

- ג. Matériel auxiliaire autorisé :
(1) Liste imprimée des oeuvres étudiées en classe.
(2) Dictionnaire hébreu-langue étrangère /
langue étrangère-hébreu.

- ד. Instructions supplémentaires :
(1) Il est obligatoire de joindre au cahier d'examen
la liste imprimée des oeuvres étudiées en classe.
(2) Vous ne devez pas vous référer à la même œuvre dans vos
différentes réponses.

Écrivez dans votre cahier d'examen uniquement. Indiquez "טיטה" en haut
de chaque page de brouillon.
Écrire des notes de brouillon sur d'autres feuilles que celles du cahier
d'examen, risque d'entraîner votre disqualification.

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים
לבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — מעשה חכמים וסיפור קצר
 (30×2) — 60 נקודות
פרק שני — שירה (שירת ימי הביניים, שירה עברית מודרנית)
 (20×2) — 40 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
(1) רשימת יצירות.
(2) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

- ד. הוראות מיוחדות:
(1) יש לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת
של היצירות שנלמדו בכיתה.
(2) אין לכתוב על אותה יצירה בתשובות שונות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיטה" בראש כל עמוד המשמש
טיטה.
כתיבת טיטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת
הבחינה.

Bonne chance!

בהצלחה!

Questions

Première partie – Conte des Sages et nouvelle

(60 points)

Répondez à deux des questions 1–5 (30 points par question).

Attention : ne vous référez pas à la même œuvre dans vos différentes réponses.

Conte des Sages [מעשה חכמים]

1. Lisez le conte des Sages "Mar Oukva" ci-dessous, puis répondez aux deux articles א-ב qui suivent.

Mar Oukva

מר עוקבא - הָיָה עָנִי בְּשִׁכּוֹנָתוֹ,
וְהָיָה רָגִיל כָּל יוֹם לְזַרֵּק לוֹ אַרְבָּעָה זֻזִּים בְּצִנּוֹר הַדָּלֶת.
פַּעַם אַחַת אָמַר: אֵלַי וְאַרְבָּעָה מִי עוֹשֶׂה עִמִּי טוֹבָה זוֹ.
אוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁהָה מֶרַע עוֹקְבָא בְּבֵית הַמְדָּרֶשׁ הַרְבֵּה, וְהִלָּכָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.
כִּיּוֹן שָׂרָאָה אוֹתָם הָעָנִי שֶׁהָטוּ עֲצָמָם לַדָּלֶת - יֵצֵא אַחֲרֵיהֶם.
בְּרַחוּ וְנִכְנְסוּ שְׂגִיָּהִם לְתִנּוֹר גְּרוֹף.
נָכוּוּ רָגְלָיו שֶׁל מֶרַע עוֹקְבָא.
אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: תֵּן אֶת רָגְלֶיךָ עַל רָגְלִי.
חֲלָשָׁה יָדַעְתּוּ.
אָמְרָה לוֹ: אֲנִי מְצוּיָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהַנָּאֲתִי קְרוֹבָה.

א. Selon vous, quel est le tournant [נקודת המפנה] dans le conte des Sages "Mar Oukva" ?

Justifiez votre réponse. (16 points)

ב. Indiquez une caractéristique d'un conte des Sages. Expliquez puis illustrez de quelle manière cette caractéristique apparaît dans le conte des Sages "Mar Oukva". (14 points)

Nouvelle en hébreu ou traduite en hébreu

2. שברירים / דבורה בארון

Dans la nouvelle "שברירים", Haya Frouma passe d'un lieu à un autre.

Décrivez deux événements de la nouvelle qui se passent chacun dans un lieu différent, puis expliquez l'influence de chacun de ces événements sur la vie de Haya Frouma et sur l'évolution de son personnage.

3. כריתה / סביון ליברכט

Choisissez deux personnages secondaires de cette nouvelle, puis décrivez les relations que chacun entretient avec Henya.

Expliquez et illustrez en quoi consiste le rôle de ces relations dans la nouvelle (par exemple : l'avancée de la trame, l'approfondissement de l'idée centrale, la caractérisation du personnage de Henya).

4. יגון / צ'כוב

Choisissez dans cette nouvelle deux événements qui expriment une critique sociale.

Décrivez ces événements, puis expliquez en quoi consiste la critique sociale qui est exprimée dans chacun d'eux.

Question générale : conte des Sages et nouvelle

5. Décrivez deux contrastes dans le conte des Sages "Mar Oukva" ou dans une nouvelle que vous avez étudiée. Expliquez en quoi chacun de ces contrastes contribue à mieux faire comprendre le sens [משמעות] de l'œuvre.

Deuxième partie – Poésie (poésie médiévale, poésie hébraïque moderne) (40 points)

Répondez à deux des questions 6–11 (20 points par question).

Poésie médiévale [שירת ימי הביניים]

6. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

יפה נוף / יהודה הלוי

- 1 בית יפה נוף, מְשׁוּשׁ תִּבְלִי, קָרְיָה לְמִלֵּךְ רֵב, / לֵךְ נִכְסְפָה נִפְשִׁי מִפְּאֵתִי מֵעֵרֵב!
2 בית הַמּוֹן רַחֲמֵי נִכְמָר כִּי אֲזַכֶּרָה קֶדֶם, / כְּבוֹדֶךָ אֲשֶׁר גָּלָה וְנוֹף אֲשֶׁר חָרַב.
3 בית וּמִי יִתְגַּנֵּי עַל כְּנָפֵי נְשָׁרִים, עַד / אֲרוּהָ בְּדַמְעָתִי עֲפָרָךְ וַיִּתְעַרֵּב!
4 בית דְּרִשְׁתִּיהָ, וְאִם מִלֶּכְךָ אֵין בְּךָ וְאִם בְּמִקּוֹם / צָרִי גִלְעָדָךְ – נָחַשׁ שָׂרָף וְגַם עֲקָרָב.
5 בית הֲלֹא אֶת אֲבִיךָ אֲחוּנוֹ וְאֶשְׁקֶם / וְטַעַם רִגְבִּיךָ לִפִּי מִדְּבַשׁ יַעֲרֵב!

En vous appuyant sur le poème, décrivez la situation de *Tsion* dans le passé et dans le présent du poète. Expliquez puis illustrez un procédé littéraire [אמצעי אומנותי] qui permet de mettre en lumière ces situations dans le poème.

7. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

שְׁחַרְתִּיהָ בְּכָל שְׁחָרִי וְנִשְׁפִּי / שלמה אבן גבירול

- 1 בית שְׁחַרְתִּיהָ בְּכָל שְׁחָרִי וְנִשְׁפִּי / וּפְרִשְׁתִּי לָךְ כִּפִּי וְאִפִּי.
2 בית לָךְ אֶהְיֶה בְּלֵב צֶמֶא, וְאֶדְמָה / לְדִל שׁוֹאֵל עָלֵי פֶתַחִי וְסִפִּי.
3 בית מְרוֹמוֹת לֹא יְכִילוּךָ לְשִׁבְתֶּךָ - / וְאוֹלָם יֵשׁ מְקוֹמָךְ תּוֹךְ סֻעֲפִי!
4 בית הֲלֹא אֶצְפֵּן בְּלִבִּי שֵׁם כְּבוֹדֶךָ / וְגִבֹּר חֲשָׁקֶךָ עַד יַעֲבֹר־פִּי:
5 בית אֲנִי עַל כֵּן אֶהְיֶה שֵׁם אֶ-דָּנִי / בְּעוֹד נִשְׁמַת אֶ-לֵהִים חֵי בְּאִפִּי.

Choisissez deux figures de style [ציורי לשון] (telles que la comparaison ou la métaphore), puis expliquez en quoi elles permettent de mieux comprendre le sens du poème.

La poésie hébraïque moderne [שירה עברית מודרנית]

Erets Israel et Yerushalayim

8. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

אָרֶן / לאה גולדברג

בית 1
כָּאן לֹא אֲשַׁמֵּעַ אֶת קוֹל הַקּוֹמִיָּה.
כָּאן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מִצְנָפֶת שָׁלֵג,
אֲבָל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה
כָּל יְלָדוֹתַי שָׁקְמָה לְתַחֲתֶיהָ.

בית 2
צִלְצוֹל הַמְּחַטִּים: הִיָּה הִיָּה ---
אֶקְרָא מוֹלְדֹת לְמֶרְחֵב־הַשָּׁלֵג,
לְקֶרֶח יִרְמַרְק כּוֹבֵל־הַפֶּלֶג,
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

בית 3
אוֹלֵי רַק צִפְרֵי־מָסַע יוֹדְעוֹת -
כְּשֶׁהֵן תְּלוּיוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׁמַיִם -
אֵת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל שְׁתֵּי הַמּוֹלְדוֹת.

בית 4
אֶתְכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פְּעָמִים,
אֶתְכֶם אֲנִי צִמְחָתִי, אֲרָנִים,
וְשִׁרְשֵׁי בְּשָׁנֵי נוֹפִים שׁוֹנִים.

Le poème "אורן" se termine par les mots : "וְשִׁרְשֵׁי בְּשָׁנֵי נוֹפִים שׁוֹנִים" – ["et mes racines sont dans deux paysages différents"].

Ces mots expriment-ils la difficulté vécue par la narratrice en raison de son installation en Israël ou la solution à cette difficulté ?

Expliquez votre réponse en vous appuyant sur le poème.

Donnez un exemple supplémentaire issu du poème, qui illustre les difficultés rencontrées lors du passage d'un pays à l'autre.

Poèmes dans l'ombre de la Shoah

9. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

נצול / לאה איני

אָבי מִתְקַשֵּׁר לְמִסְפֵּר הַצָּלֹב לֹו עַל זְרוּעַ
וּמִקְשִׁיב־מִקְשִׁיב כְּדֹרוֹ.
בְּאֶזֶן הַשְּׂמָאלִית אֵינִי מִקְשִׁיב
זֵכֶר לְסִטְרָה מְכֻפָּה שֶׁל אֶס־אֶס.
בְּאֶזֶן הַזֵּה הוּא שׁוֹמֵעַ
שׁוֹמֵעַ כְּמַחְרִישׁ
אֶף אֵת הָאֶזֶן הַבְּרִיאָה הוּא עוֹשֶׂה כְּאֶפְרָכֶסֶת
לְסִיּוּטִים שֶׁבָּאִים לוֹ
מִדּוֹרָה, מְבוֹנָה, מְאוּשְׁוִיץ
בְּקִרְוֹנוֹת
אָבִי צוֹרֵחַ אַחַת לְשָׁבוּעַ כְּאוֹמֵר -
שְׁלוֹמִי טוֹב
וְאַחֵר כֶּף הוּא הוֹפֵךְ אֶת רֹאשׁוֹ עַל הַכֶּר הַרְטֹב
וְנִרְדָּם עַל צִדּוֹ הַיָּמִנִי
נוֹתֵן אֶת אֶזְנוֹ הַמֵּתָה לְבִכְיִי
בְּכִי הַמְהִלָּךְ עַל בְּהוֹנוֹת.

La narratrice du poème décrit "l'oreille morte" et "l'oreille saine" de son père.

Expliquez en quoi chacune de ces descriptions contribue à mieux faire comprendre comment le père fait face au souvenir de la Shoah.

La vie de couple [זוגיות]

10. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

אָזון עֲדִין / סיון הר שפי

אֶת הַשָּׁבֶת שְׁלָנוּ
שָׂרָק אָנִי יְכוּלָה לְהַכְנִיס
שָׂרָק אֶתָּה יְכוּל לְהוֹצִיא
מִחֲזִיקִים שְׁנֵי גֵרוֹת.
אֲבָל בְּסוּפָה נְהִיִּים אָחָד
שְׁתֵּי פְתִילוֹת בְּגֵר אָחָד
לְהַתְחַלָּה חֲדָשָׁה.
וּבְרֹאשִׁית הָיִינוּ דוֹפְרָצוּפִין
בְּחוּט שְׂדֵרָה הָיָה תְּלוּי עוֹלָם.
עֲכָשׁוּ שְׁנֵי עֲמוּדֵי שְׂדֵרָה
מִחֲזִיקִים בֵּית
וּכְשֶׁאָנִי קָצַת מִתְּכּוֹפֶפֶת,
וּכְשֶׁאֶתָּה. אָזון עֲדִין.

Indiquez puis expliquez deux procédés littéraires [אמצעים אומנותיים] qui contribuent à mieux faire comprendre la vie de couple telle qu'elle est décrite dans ce poème.

L'homme et son identité

11. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

גאווה / דליה רביקוביץ

אֶפְלוּ סִלְעִים נִשְׁבְּרִים, אֲנִי אוֹמֶרֶת לָהּ,
וְלֹא מַחְמַת זִקְנָה.
שָׁנִים רַבּוֹת הֵם שׁוֹכְבִים עַל גִּבָּם בַּחֵם וּבִקְרִי,
שָׁנִים כֹּה רַבּוֹת,
כְּמַעַט נּוֹצֵר רֶשֶׁם שֶׁל שְׁלֹחַ.
אֵין הֵם זֵזִים מִמְּקוֹמָם וְכִּי נִסְתָּרִים הַבְּקִיעִים.
מַעִין גִּאווָה.
שָׁנִים רַבּוֹת עוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶם בְּצַפְיָה.
מִי שֶׁעֲתִיד לִשְׁבֹּר אוֹתָם
עֵדוֹן לֹא בָּא.
וְאִז הָאֶזוֹב מִשְׁנֻשֵּׁג, הָאֲצוֹת נִגְרָשׁוֹת וְהֵימָּה מְגִיחַ וְחוֹזֵר,
וְדוֹמָה, הֵם לֹלֵא תְנוּעָה.
עַד שֶׁיִּבּוֹא כָּלֵב יָם קָטָן לְהִתְחַכֵּךְ עַל הַסִּלְעִים
יִבּוֹא וְיִלָּךְ.
וּפְתָאֵם הָאָבֶן פְּצוּעָה.
אֲמַרְתִּי לָהּ, כְּשֶׁסִּלְעִים נִשְׁבְּרִים זֶה קוֹרָה בְּהַפְתָּעָה.
וַיֵּמָּה גַּם אֲנִשִּׁים.

Expliquez la métaphore centrale du poème. Dans votre réponse, vous ferez également référence au lien entre les deux premières lignes et les deux dernières lignes du poème.

Bonne chance

Tous droits réservés à l'État d'Israël.

Toute copie ou publication est interdite sans l'autorisation du
ministère de l'Éducation.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך